

2020-05-04

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

cc: fi.sba.bb@regeringskansliet.se

Remittering av promemorian Klimatdeklarationer för byggnader

Sveriges Färg och Lim Företagare har beretts tillfälle att besvara ovanstående remiss. Förutom de inlägg och synpunkter som anförs här ansluter sig SVEFF till de åsikter som framförs i Byggmateriellindustriernas yttrande.

Följande anförs specifikt från SVEFF:

- SVEFF avstyrker remissförslaget och uppmanar regeringen att skjuta upp ikraftträdandet och återkomma med ett nytt remissunderlag som ger svar på alla de frågor som uppkommit i denna remissomgång
- SVEFF anser att regler kring en klimatdeklaration måste harmoniseras inom EUs lagstiftning och gälla inom hela EU för att inte missgynna svenska företag
- SVEFF anser att hela byggnadens livslängd måste beaktas i en klimatdeklaration, och inte som nu, endast byggskedet
- SVEFF anser att det register som skall upprättas med klimatdeklarationer på Boverket måste sekretessbeläggas, alternativt skall klimatdeklarationerna utformas så allmänt att inga företagshemligheter om råvaror eller råvaruleverantörer avslöjas
- Målet om ekonomisk tillväxt enligt mål 8 i agenda 2030 måste beaktas

Allmänt

Alla åtgärder som genomförs för att minska klimatpåverkan, måste ovillkorligen underkastas tre villkor.

Det första är att de åtgärder som genomdrivs måste vara vetenskapligt förankrade och adressera ett tydligt definierat problem samt ge dokumenterad effekt på det problemet. Vi menar att försiktighetsprincipen bör appliceras, men att den inte bör likställas med faroeliminering utan istället riskminskande åtgärder i balans med målet - ett fungerande näringsliv (se tredje punkten).

Det andra är att åtgärder som genomdrivs via legala krav måste harmoniseras åtminstone på EU-nivå. Det missgynnar troligen Sverige samhällsekonomiskt om vi genomför en åtgärd på nationell nivå som försvårar för svensk industri om inte samma åtgärd gäller över hela EU. Om Sverige går en egen väg kommer det troligen att innebära en negativ påverkan för svenska företag utan att det får en mätbar effekt på den klimatpåverkan som människan totalt sett utövar.

Det sista, men nästan det viktigaste villkoret är kopplat till agenda 2030 och mål 8, vilket säger att vi i miljöarbetet ska *"Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla"*. Detta är en förutsättning för att vi skall ha en fungerande marknad som genererar skatteintäkter som i sin tur finansierar det klimatarbete som myndigheter och stater genomför. Detta villkor omfattar då även förutsättningarna för företagen att kunna bibehålla sina affärshemligheter, vilka förutsätter stora utvecklingskostnader.

Klimatpåverkan i byggprocessen

I remissmaterialet konstateras att den tidigare uppfattningen - att den stora klimatpåverkan från byggande har sitt ursprung i användarfasen var fel och att 50-60 % av en byggnads klimatpåverkan (vid en livslängd om 50 år) istället kommer från byggskedet. I byggskedet omfattas råvaruskedet, transporter och produktionsskedet för de byggmaterial som används. Brukskedet frias dessutom ännu mer från skuld för klimatpåverkan i och med att det antas att andelen fossilfri energi från till exempel uppvärmning kommer att öka i framtiden. Här bygger resonemanget in ett stort fel i kalkylen eftersom andelen fossilfri energi för till exempel framdrivning av fordon, maskiner och industriella processer även de kommer att kunna nyttja fossilfri energi i framtiden. Att förslaget dessutom inte omfattar ombyggnad, tillbyggnad eller ändring av en befintlig byggnad gör att tanken går ännu mer fel. Om en byggnads funktion, användning och struktur analyseras från början och rätt material används på rätt plats, kan behovet av ombyggnad och reparationer hållas till ett minimum och därmed minskar klimatpåverkan totalt från byggnaden.

Rådighet över byggprocessen

Byggherren har rådighet över byggprocessen och kan göra val som har betydelse för klimatpåverkan. Problemet här är att byggherrar oftast överlåter alla dylika val till existerande bedömningssystem på den svenska marknaden. Kriterierna i dessa bedömningssystem beaktar oftast inte funktionerna hos byggnaderna utan fokuserar på innehållet av ämnen i byggmaterialen, vilket innebär att kriterierna inte tar hänsyn till klimatpåverkan. Därför måste klimatdeklarationerna från början beakta ett byggmaterials funktion i en byggnad och ta hänsyn till hur det samspelar med användningen av byggnaden.

Uppgifter i en klimatdeklaration

Remissen konstaterar att en deklaration bör utformas pedagogiskt för att förenkla tolkningen och förståelsen för olika målgrupper. Detta kan bli mycket svårt att åstadkomma. Klimatdata och hur dessa jämförs mot andra miljödata och hur man kan dra enkla slutsatser av dessa är mycket svårt. SVEFF är oroliga att försök att decimera detta till att bli förståeligt för alla målgrupper kommer att innebära förenklingar som minskar värdet av deklarationen. Vi måste acceptera att detta är svårtolkade data som måste tolkas av

kompetenta personer. Att tro att en klimatdeklaration går att reducera ner till några få rader av information som alla - oavsett utbildning och kunnande - ska kunna ta till sig, är inte görbart och bör inte finnas med som ett krav.

Omfattning

SVEFF instämmer i att felaktigt fokus under byggskedet kan leda till ökad klimatpåverkan eller minskad livslängd för olika byggmaterialkomponenter. Det senare kommer även att innebära en ökad klimatpåverkan då ett utbyte av ett defekt eller icke fungerande byggmaterial i förtid innebär resursslöseri.

Vi ifrågasätter också att det endast är byggskedet som omfattas i en klimatdeklaration. Ett hus kan existera i 50-100 år och att då begränsa klimatdeklarationen till att bara omfatta byggskedet ger en skev bild av verkligheten. Dessutom kommer klimatpåverkans fördelning att förskjutas mot användningsfasen ju längre livslängd byggnaden har. Det är dock viktigt, som vi konstaterat ovan, att en ökad livslängd för byggmaterial och byggnader, innebär en mindre klimatpåverkan eftersom nya resurser inte behöver tas i anspråk i förtid.

Data i deklARATIONEN

SVEFF välkomnar och stöder möjligheten att använda såväl produktspecifika som generiska data. Problemet som företagen ofta stöter på är tillgången på specifika data och noggrannheten och tillförlitligheten i dessa. SVEFF ser allvarligt på att dessa data kan ligga till grund för byggherrens produktval för att minimera byggnadens klimatpåverkan. Om data inte är tillförlitliga, riskerar byggherren att välja en produkt med sämre klimategenskaper, när han tror att han väljer den bättre produkten.

Klimatdeklarationsregister

SVEFF ifrågasätter starkt beslutet att inte sekretessbelägga det register för klimatdeklarationer som Boverket ska upprätta. I remissen resoneras bara kring problematiken om personuppgifter i registret. Det är svårt att tro att det inte kommer att finnas uppgifter i en klimatdeklaration i del A1-A3 om råvaror i byggmaterialet, deras ursprung samt vilken tillverkare eller företag som producerat dem. Detta utgör för ett färg/limföretag en viktig del av företagshemligheterna eftersom det kan avslöja vilket företag som sålt råvaran och därmed också ge information om receptet. En tillverkare av kemiska produkter lägger miljontals euro på forskning och utveckling och skulle ett recept avslöjas, kan en konkurrent dra nytta av detta och kopiera produkten. Det är därför helt oacceptabelt om klimatdeklarationen ska innehålla information om receptur och råvaruleverantörer och om den informationen läggs i ett officiellt, icke sekretessbelagt register, som vem som helst enligt offentlighetsprincipen, kan begära ut uppgifter ur.

Ikraftträdande

SVEFF ifrågasätter starkt att lagen om klimatdeklarationer ska kunna träda i kraft den 1 januari 2022. Om detta ska vara möjligt måste såväl byggherrar som leverantörer av byggmaterial redan idag påbörja arbetet att ta in data på produkter och råmaterial, utan att egentligen veta vilka data det är som ska samlas in. Som vi konstaterat ovan måste detta dessutom harmoniseras inom EUs lagstiftning, så att samma krav gäller i Sverige som i andra delar av EU. Det är inte rimligt att en leverantör ska samla in och redovisa olika data och uppfylla olika krav i EUs alla medlemsländer.

Sammanfattning

Det finns flera stora frågor som måste besvaras och hanteras innan ett system med klimatdeklarationer kan sjösättas. Frågorna om data, hur de kommer att användas, sekretessfrågan samt hur detta ska harmoniseras inom EU, är fortfarande aktuella och måste besvaras/hanteras.

SVEFF kan därför inte fatta något annat beslut än att avstyrka remissförslaget, uppmana regeringen att skjuta upp ikraftträdandet och återkomma med ett remissunderlag som ger svar på alla de frågor som uppkommit i denna remissomgång.

SVEFF påminner regeringen om att mål 8 i Agenda 2030 klart stipulerar att ekonomisk tillväxt är ett mål, och om denna remiss blir lag, så kommer det målet att påverkas negativt.

För Sveriges Färg och Lim Företagare

Henrik Jansson